

ศักยภาพด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
ของรัฐ และเอกชน : ศึกษากรณี จังหวัดนครปฐม
Vocational Education Management Potentaility
of Governmental and Private Schools:
A Case Study of Nakhonpathom Province

วิทยานิพนธ์

โดย

นางสาวสมบัติ ทองดง

เสนอต่อคณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

พ.ศ. 2539

วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษา
ของรัฐ และเอกชน : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม

Vocational Education Management Potentiality of
Governmental and Private Schools : A Case Study
of Nakhonpathom Province

โดย : นางสาว สมบัติ ทองดง
: Miss Sombat Thongdong

นักศึกษาคณะพัฒนาสังคม : ภาคปกติ รุ่นที่ 16 รหัส 520362005

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่ง ของการศึกษาหลักสูตร พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม) ได้

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ลงนาม..... ประธาน

(อาจารย์ วิชัย รูปขำดี)

วันที่ 26 มกราคม 2539

ลงนาม..... ที่ปรึกษา

(ผศ.กรวิทย์ ศรีกิจการ)

วันที่ 26 มกราคม 2539

ลงนาม..... ที่ปรึกษา

(อาจารย์ เฉลิม เกิดโมล)

วันที่ 26 มกราคม 2539

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์
ลงนาม..... ประธาน

(อาจารย์ วิชัย รูปขำดี)

วันที่ 14 พฤษภาคม 2539

ลงนาม..... กรรมการ

(ผศ.กรวิทย์ ศรีกิจการ)

วันที่ 14 พฤษภาคม 2539

ลงนาม..... กรรมการ

(อาจารย์ เฉลิม เกิดโมล)

วันที่ 14 พฤษภาคม 2539

คณะพัฒนาสังคม อนุมัติ ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

รองศาสตราจารย์..... คณบดี

(สากล จริยวิทยานนท์)

วันที่ 22 สิงหาคม 2539

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ : ศักยภาพด้านการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของสถานศึกษาของรัฐ และ
เอกชน : ศึกษากรณี จังหวัดนครปฐม
โดย : นางสาวสมบัติ ทองดง
ชื่อปริญญา : พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
วิชาเอก : การจัดการและการพัฒนาสังคม
ปีการศึกษา : 2539

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.) ประเมินศักยภาพด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาของรัฐ และเอกชนในจังหวัดนครปฐม 2.) ประมวลปัญหาและข้อจำกัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปสู่อุทิศแนะ ในการพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการศึกษา ในจังหวัดนครปฐม ต่อไป

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษา จากทั้งเอกสาร และการสัมภาษณ์ กล่าวคือ ศึกษาข้อมูลเอกสาร เกี่ยวกับความพร้อมด้านบุคลากรครู-อาจารย์ การเงิน ขอบข่ายการจัดหลักสูตร และจำนวนนักเรียนที่รับได้ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ในรูปของร้อยละ ส่วนการศึกษาความสามารถด้านการจัดการ และความพร้อมด้านวัสดุ-อุปกรณ์ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ประกอบการสังเกต นำข้อมูลที่ได้ มาสร้างเกณฑ์วัดความพร้อม และความสามารถ กำหนดค่าคะแนน และหาค่าเฉลี่ย เพื่อหาข้อสรุป ระดับความพร้อม และความสามารถ รวมทั้งปัญหาและข้อจำกัด ด้านต่างๆ

ผลการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีความพร้อมในด้าน จำนวนบุคลากรครู-อาจารย์ ระดับสูง
2. สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีความพร้อมในด้านการเงิน อาคาร-สถานที่ และวัสดุ-อุปกรณ์ การจัดโครงสร้างสถานศึกษา การอำนวยความสะดวก และจำนวนนักเรียนที่รับได้ ระดับปานกลาง
3. สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาในจังหวัดนครปฐม มีความพร้อมในด้าน การจัดแบ่ง และมอบหมายงาน และขอบข่ายการจัดหลักสูตร ระดับต่ำ

จากผลการศึกษาผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะให้สถานศึกษารัฐ และเอกชนในจังหวัด นครปฐม แก้ปัญหา และเพิ่มขีดความสามารถ ในด้านต่างๆ ดังนี้

1. สถานศึกษาควรคำนึงถึงการมอบหมายงานให้ตรงความสามารถ โดยให้ครู- อาจารย์ ได้มีส่วนรับทราบแนวทาง และเป้าหมายของงาน และมีส่วนแสดงความคิดเห็น ในงาน นั้นๆมากขึ้น
2. สถานศึกษาควรขยายขอบข่ายการจัดหลักสูตร และประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้อีก และควรเพิ่มการรับนักเรียนประเภทวิชาคนกรรม และศิลปหัตถกรรมให้มากขึ้น โดยเน้นให้ นักเรียนเห็นความสำคัญ ของการเรียนใน ประเภทวิชาที่สามารถออกไปประกอบอาชีพอิสระได้
3. รัฐ และสถานศึกษา ควรสนับสนุนให้ครู-อาจารย์สายอาชีพศึกษาต่อ ในระดับ สูงขึ้น ให้มากขึ้น
4. รัฐ ควรให้อิสระสถานศึกษาทั้งรัฐ และเอกชน ที่จะจัดหาแหล่งรายได้อื่นๆเข้า สถานศึกษาได้
5. ให้นักเรียนทั้งในสถานศึกษาของรัฐ และเอกชน มีส่วนรับผิดชอบในการดูแล รักษา และจ่ายเงินค่ามัดจำ ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ เพื่อลดปัญหาการเสียบประมาณ ในการซ่อมแซม
6. สถานศึกษาเอกชน ควรเพิ่มความเป็นทางการในสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การดำเนินการมีความชัดเจน และมีมาตรฐานเดียวกัน และควรลดการรวมอำนาจ เพื่อให้ครู- อาจารย์ มีส่วนร่วมคิด และทำงานในสถานศึกษามากขึ้น
7. ผู้อำนวยการในสถานศึกษาของรัฐ ควรสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครู-อาจารย์ให้ มากขึ้น และในสถานศึกษาเอกชน ควรพยายามสร้างแรงจูงใจ ด้านเงินเดือน สวัสดิการ และ โอกาสศึกษาต่อ ให้มากขึ้น

ABSTRACT

THESIS : Vocational Education Management Potentiality of Governmental and Private Schools : A Case Study of Nakhonpathom Province

BY Miss Sombat Thongdong

DEGREE Master of Arts (Social Development)

MAJOR Social Development Management

ACADEMIC YEAR 1998

The study had two main purposes : firstly, to evaluate the potentiality of educational management of both public and private vocational schools in Nakhonpathom, and secondly to investigate the problems and obstacles to this matter in order to use the results of the study to recommend some methods to develop the potentiality of educational management in Nakhonpathom.

The data were derived from related documents, interviews and observation. The documentary data, which were concerned with the readiness of the personnel, finance, scope of curriculum development and the number of students, were analyzed by using the descriptive statistics, mainly the percentage. The data from the interview of the administrators included the management ability and the readiness of facilities and equipments. The data were analyzed by using the criteria set up to measure the readiness and the management ability in the forms of raw scores and mean scores in order to draw some conclusions and to investigate the problems.

Findings

1. The readiness of the vocational schools in Nakhonpathom in terms of the personnel and/or the staff was found to be at a high level.
2. The readiness in other aspects--i.e., finance, buildings, facilities and equipments, school structure system, management and number of students was found to be at a moderate level.
3. The readiness in work division and assignment as well as the scope of curriculum development was found to be at a low level.

Recommendations

The following were recommended for both public and private vocational schools in Nakornpathom so that they could solve the existing problems and increase their potentiality.

1. The right job should be assigned to the right person. The teachers should be informed of the guidelines and the objectives of the work. Besides, they should have more chance to express their opinions about the work.

2. The scope of the curriculum should be extended to include commercial subjects. The larger number of the students should be admitted to take home economics and handicrafts courses. Emphasis should be placed on the subjects which enable the students to be self-employed.

3. The teachers should be encouraged to receive a higher degree.

4. Both public and private vocational schools should be allowed to raise funds from various sources to develop the schools.

5. The students should be encouraged to be responsible for maintenance of facilities and equipments in order to reduce the repair budget. They should, for example, pay a deposit to guarantee that they will pay for their damage they have done.

6. There should be more formality in the private vocational schools. The same standard should be applied to all of them. There should also be more decentralization of power so that the faculty members can be more involved in decision-making and planning.

7. The administrator of a public vocational schools should create a better relationship with the teachers. In private vocational schools, the teachers should be motivated to work at their best through attractive salaries, welfare and by giving them an opportunity to further their studies.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของผู้มีพระคุณหลายท่าน จึงขอแสดง กิตติกรรมประกาศ ไว้ดังนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์วิชัย รูปจำดี ที่รับเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ในทุกขั้นตอน ด้วยความเมตตา และเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ขอกราบ ขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรวิทย์ ศรีกิจการ และอาจารย์เฉลิม เกิดโมลี ซึ่งเมตตาเป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้เสนอแนะ ให้คำปรึกษา และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ ให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น รวมทั้งคณาจารย์ทุกท่านในคณะพัฒนาสังคม ที่ได้อบรม และถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนหลักสูตรการศึกษา

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ และครู-อาจารย์ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาทั้งรัฐ และ เอกชนในจังหวัดนครปฐมทุกท่าน ที่ได้เสียสละเวลาที่มีค่าเพื่อให้ความร่วมมือ ในการสัมภาษณ์ และให้ข้อมูลต่างๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สมาคมพัฒนาสังคมทุกท่าน และ สำนักคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัย มหิดล ที่ได้อนุเคราะห์ และอำนวยความสะดวก ในเรื่องการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณเพื่อนๆคณะพัฒนาสังคม รุ่นที่ 16 ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ และให้กำลังใจ ในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณสายทอง อีระทองคำ และทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ให้กำลังใจ ตลอดมา จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้

สมบัติ ทองดง

มิถุนายน 2539

คำนำ

การพัฒนาประเทศ ให้เจริญเติบโต และมีศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศ จำเป็นต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้สามารถสร้างผลผลิตทางเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษา ทุกประเภท และทุกระดับ นับเป็นหัวใจสำคัญ ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาประเทศ

การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานมีฝีมือ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม บริการ และธุรกิจรูปแบบต่างๆ แต่ถึงแม้การอาชีวศึกษา จะได้เริ่มดำเนินการจัดการ และมีการพัฒนาตลอดมา ก็ยังพบว่า มีปัญหาทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขอีกหลายประการ

อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่างๆ จะสามารถจัดการศึกษา ให้ได้สำเร็จ ตามความมุ่งหมายได้นั้น จำเป็นต้องมีความพร้อมด้านทรัพยากรการบริหาร และมีความสามารถ ด้านการจัดการในระดับที่สูง อีกทั้ง ควรสามารถรองรับนักเรียนที่ต้องการเข้าเรียนได้ ทั้งในด้าน จำนวน หลักสูตร และประเภทวิชาต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการกำลังคนของสังคม การศึกษา เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงว่า สถาบันอาชีวศึกษามีศักยภาพด้านการจัดการศึกษาอยู่ในระดับใด มี ปัญหา และข้อจำกัดในด้านต่างๆอย่างไร อาจช่วยให้ได้แนวทางแก้ปัญหา และพัฒนาศักยภาพ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อให้ การอาชีวศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อพัฒนามนุษย์ สังคมและประเทศ ชาติได้ต่อไป

งานวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษา ในสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาบางแห่งเท่านั้น เนื่อง ด้วยข้อจำกัดบางประการ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงมีส่วนที่เป็นประโยชน์ ต่อนักวิจัย ผู้บริหาร สถานศึกษา และผู้ที่สนใจบ้างพอสมควร และหากมีความบกพร่อง และข้อผิดพลาดประการใด ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออภัย ไว้ ณ โอกาสนี้

สมบัติ ทองดง

มิถุนายน 2539